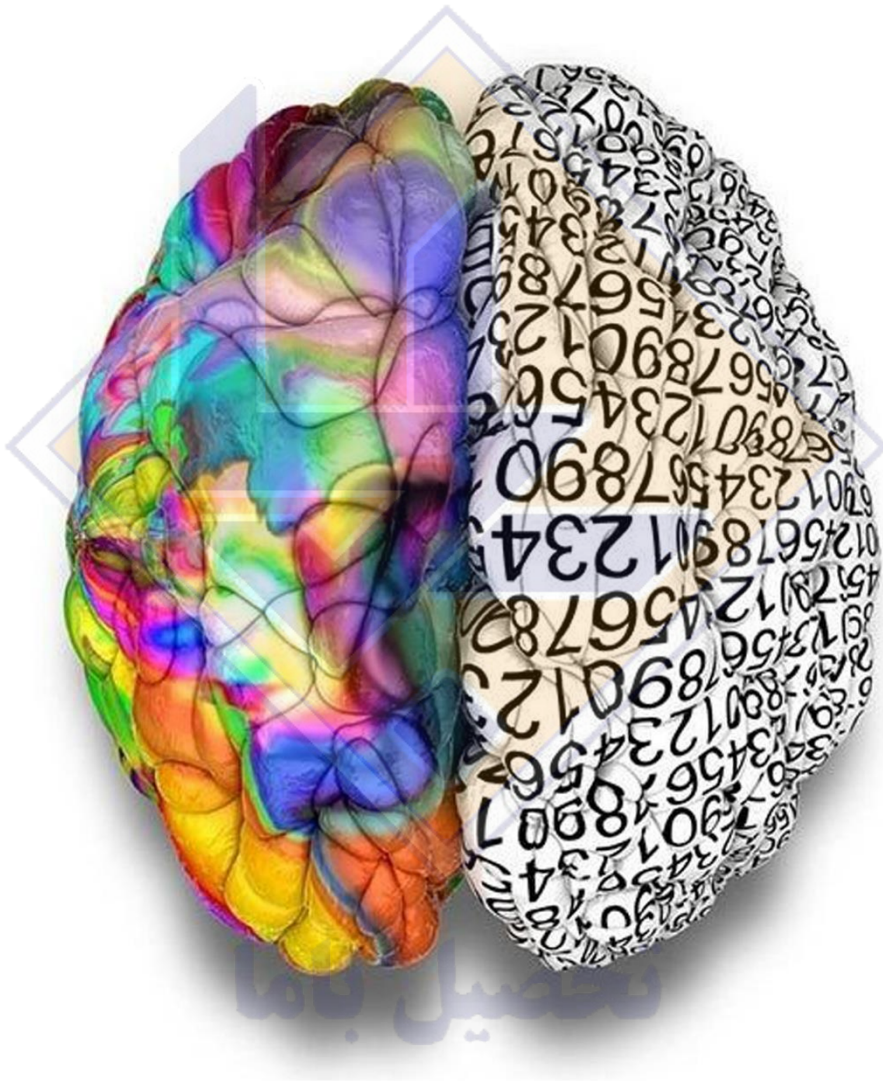

کرسی روان

روانشناسی: تعریف و روش مطالعه

فصل اول (تعریف و روش مورد مطالعه)

منابع کسب شناخت

- انسانها در پاسخ به سوال و برای کسب شناخت از منابع گوناگونی استفاده می کنند :

۱- **استناد** به نظر صاحب نظران و مقام صلاحیت دار (افراد متخصص و با تجربه)

۲- شیوه های مبتنی بر **سیر و سلوک و روشهای شهودی** (درک درونی) (مانند عرفا)

ویژگی این شیوه شخصی و غیر قابل تعمیم بودن این روش هاست

۳- شیوه **خردگرایانه** : با کمک فلسفه و روشهای مبتنی بر **منطق** (مثل فیلسوفها)

۴- **روش علمی** : استفاده از **روشهای تجربی** (علمی - عینی - قابل تکرار) (محققان اعتماد افراطی دارند)

* این چهار منبع در **مقابل یکدیگر نیستند** بلکه آنها چهار منبع مختلف برای آگاهی از جنبه های مختلف عالم هستی و خلقت هستند که اگر چه هر یک ویژگی های مخصوص به خود را دارند اما میتوانند **تکمیل کننده** جنبه های مختلف آگاهی و معرفت باشند .

علم تجربی چیست

* **تجربی** ← تجربه پذیر + پژوهش پذیر

* **روانشناسی** ← جزء علوم تجربی است

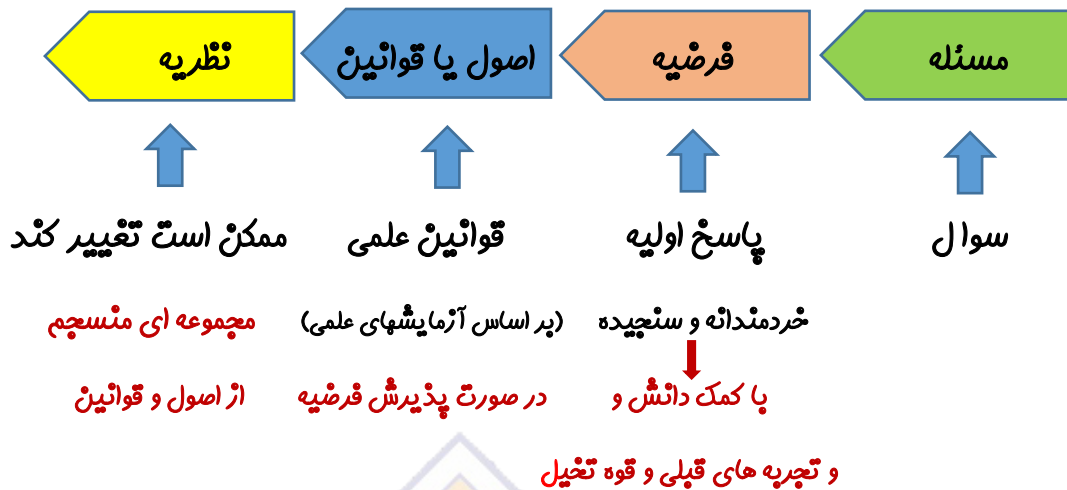
* **در علم تجربی** ← استفاده از روش ها و ابزار های دقیق و قابل اندازه گیری

با کمک مشاهده و سایر روشهای دقیق ، رابطه بین پدیده های طبیعی بررسی می شود .

استفاده از پرسشهای علمی ، فرضیه ها ، نظریه ها

* **بیان های علمی** (پژوهشهای دانشمندان) ← مفاهیم علمی مختلف مثل مسله ، فرضیه ، نظریه

سلسله مراتب بیان های علمی

* مثال: گذشت زمان بر پایداری حافظه چه تاثیری دارد؟ (از طرح سوال تا نظریه های فراموشی)

اهداف علم روانشناسی

- توصیف ← بیان دقیق و روشن مفهوم مورد نظر ← چپستی - جمله خبری - دقیق - بدون پیش داوری
- تبیین ← بررسی مهمترین علل یک مسئله ← چرایی ها - جمله پرسشی
- پیش بینی
- کنترل

* روانشناسی در مقایسه با سایر علوم تجربی در توصیف و تبیین (و متی پیش بینی و کنترل)

با دشواری های زیادی همراه است، چون پدیده های روان شناختی تمت تاثیر علت های زیادی هستند.

* تلاش روانشناسان بر توصیف و تبیین علمی رفتار انسان متمرکز است

روش علمی

تعریف: فرایند جستجوی با قاعده و نظام دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین

* یکی از روشهای کسب آگاهی و معرفت

* مشاهده و تجربه، رکن اساسی آن است

* تنها در حیطه امور مشاهده پذیر، قابل اجرا و معتبر است (در مواجهه با مسائل غیر قابل مشاهده: **نمیدانم**)

ویژگی های روش علمی

- **تعریف متغییر** ← هر چیزی که تغییر می کند. (مثل نمره یک درس - مثل رشد جسمی و ...)

در روش علمی برای یک آزمایش صحیح، و سهولت در اندازه گیری متغیرها باید به شکل **دقیق، شفاف و**

قابل اندازه گیری تعریف شوند و به تعریفی که از متغیر که این ویژگی ها را داشته باشد

تعریف عملیاتی میگویند

- **تعریف عملیاتی** ← هر متغییر باید به طور **دقیق و عینی** بیان شود.

باید به گونه ای باشد که همه افراد با مطالعه آن به **برداشت یکسان (یا تقریباً یکسان)** برسند

باعث سهولت اندازه گیری میشود

- یافته های به دست آمده در روش علمی شخصی نیست و دانشمندان دیگر باید بتوانند با رعایت ضوابط علمی

آن را تکرار کنند (ممکن است هر کس با روش خود عمل کند، اما باید پاسخهای همه یکسان باشد)

-۲ **تکرار پذیری**

- در روانشناسی به دلیل رعایت مسائل اخلاقی و نیز پیچیدگی پژوهشها تکرار پذیری کمتر است

(این موضوع در سایر علوم میتواند میزان تکرار پذیری متفاوت و بیشتر داشته باشد (مثل علم فیزیک))

- **تعریف اندازه گیری** ← نسبت دادن عدد به ویژگی های اشیاء و افراد

- هر چه متغییر دقیقتر تعریف شود، اندازه گیری هم دقیقتر است

- مثال: **تعریف هوش** (که باید برای همه یکسان باشد): قدرت سازگاری با محیط و به عبارت دقیقتر منظور از

هوش عددی است که با اجرای "آزمون سازگاری" به دست آید.

- بین روانشناسان تعریف واحدی از روانشناسی وجود ندارد. (نظریه های مختلف)

گذر زمان و پیشرفت دانش

زاویه نگاه دانشمندان

- علت وجود تعاریف مختلف از روانشناسی

- جامع ترین تعریف روانشناسی ← علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناختی)

* رفتار ← فعالیت مورد مشاهده (مثل راه رفتن - خوابیدن - غذا خوردن ...) (همه موجودات زنده)

* فرایندهای ذهنی ← رفتارهایی که به صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند

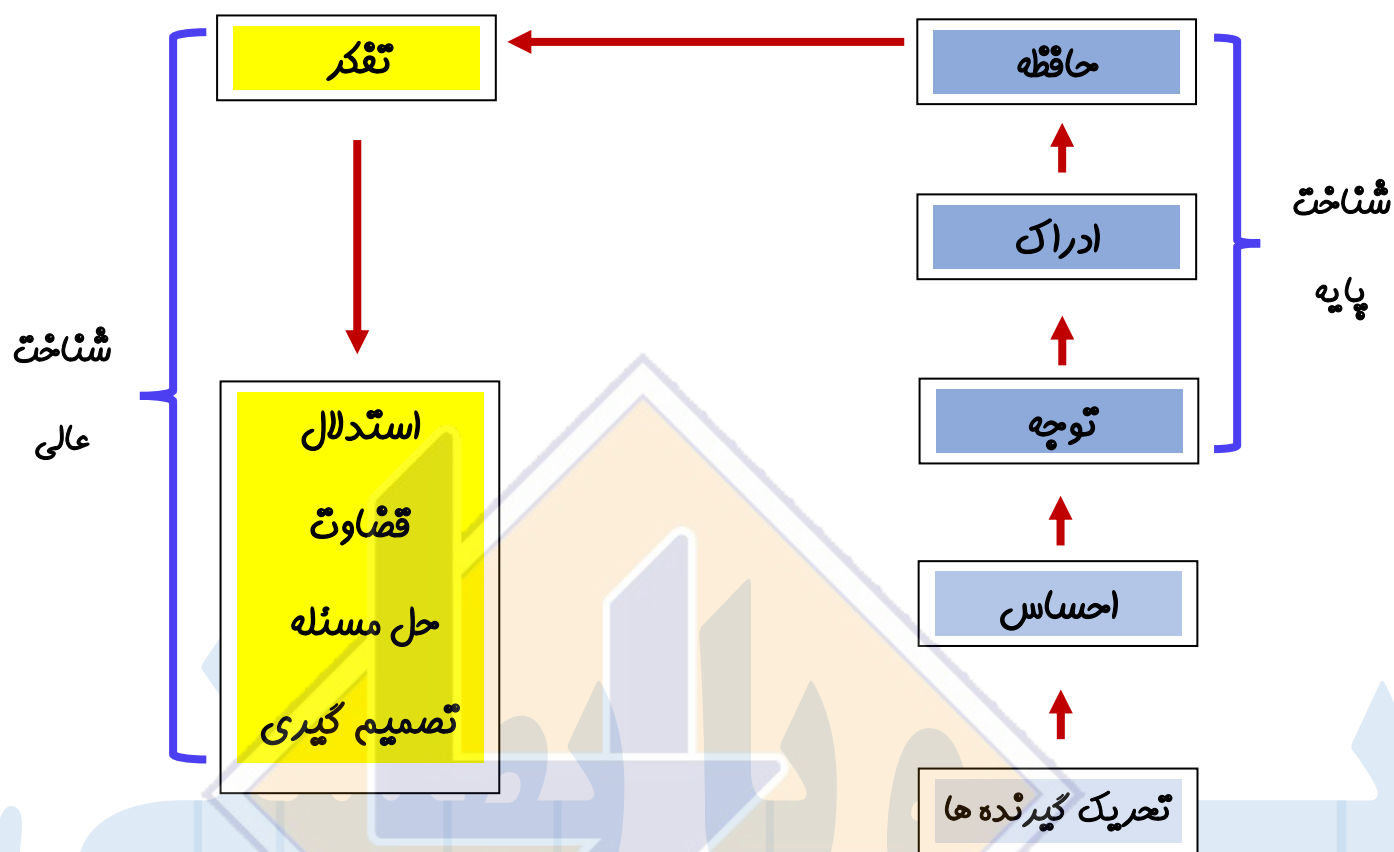
(شناخت) به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آنها، مورد مطالعه تجربی قرار می دهیم

(مثل آزمایش های حافظه)

تحصیل باما

شناخت چیست؟

- هر چه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی پیش می رویم پردازش پیچیده تر میشود.

- تعریف پردازش ← دریافت و فهم بیشتر
 انسانها در پردازش به یک شیوه عمل نمی کنند.

پردازش ادراکی : پردازش صرفاً بر ویژگی های حسی ، مانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه دارد .

*انواع پردازش

پردازش مفهومی : پردازشی که علاوه ویژگی های حسی ، تحت تأثیر ویژگی های کیفی قرار دارد .

- هرچه پردازش مفهومی تر باشد ، شناخت شکل گرفته ، پایدارتر و کارآمد تر خواهد بود .

- شناختهای عالی مثل حل مسئله و تصمیم گیری " مفهومی " هستند .

روشهای جمع آوری اطلاعات در روانشناسی

* مشاهده ← مشاهده دقیق رفتار انسانها و حیوانات توسط محققان

* پرسشنامه ← مسائلی که با روش مشاهده امکان پذیر نیست ،
از خود فرد درباره رفتار یا افکار خاص او می پرسند .
از نتایج پرسش نامه ها باید با احتیاط استفاده کرد

* مصاحبه ← گفت و گو
محقق بعد از شنیدن سوال قبلی ، پرسش بعدی را سازمان دهی میکند .
هدفمند و سازمان یافته
انواع مصاحبه : **کاملاً ساختار یافته** (بله و خیر) - **بدون ساختار** (هدایت به سمت پاسخ)
بر پرسشنامه ارجحیت دارد

* آزمون ها ← **اپزای برای کمی کردن** ویژگی های روان شناختی هستند
ساخت آزمون ها دشوار است و فرایند پیچیده ای دارد
آزمونها به صورت انحصاری برای موضوعی خاص ساخته میشود .
آزمونها در دفعات متعدد اجرا باید نمره یکسان (تقریباً یکسان) به ما بدهد .

* روانشناس نباید اطلاعات تحقیقی از اشخاص را در اختیار عموم قرار دهد .

قدرتمند باشید - پویا بهشتی